

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csib-, Háromszék-, Marastorda-, Torda-aranyos-és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszám 0489. sz. la 1

Emlékezzünk Rákócziról!

(II. Rákóczi hampainak hazahozatala évfordulóján.)

Torda, 1915. október 27.

„Jön Rákóczi haza felé,
Fönt száldos a lobogója...
Jön Rákóczi hazafelé,
— Arany koporsóba!”

Tíz évvel előbb szárnyra kelt egy gondolat: idegenből hazahozni Rákóczi hampait!

És az íge megvalósult! — A magyar nemzet jó és bölcs királya szentesítette a törvényhozásnak 1906. évi XX. törvénycikkét, melynek alapján a nemzeti kegyelet országos ünnepi gyászpompával a rodostói temetőből hazaszállította II. Rákóczi Ferenc, egykori vezérlő fejedelmünk és bujdosó társai — haló poraiban megáldott — hampait!

— 1906. évi október 27-én a kassai székesegyház sirboltjában az édes anyaföld fogadta ölébe a drága hampakat és ott pihennek örök nyugalomban a magyar nemzet örökös kegyeletével a nagy Fejedelem dicsőséges édes anyjával Zrinyi Ilonával és Rákóczi Józseffel, a fejedelem fiával.

A fejedelmi koporsó körül vannak a bujdosó társak hampai: Gróf Bercsényi Miklós, Rákóczi fővezére, hitvesével: Csáky Krisztinával; Gróf Esterházy Antal a kuruc tábornagy és Sibrik Miklós, a fejedelem udvarmestere. (Thököly Imre a késmárki sirboltba helyeztetett.) A hiven megosztott számkivetés élettársai a halálban is hivei a nagy Fejedelmnek!

— II. Rákóczi Ferenc és hiveiből álló csapatával 1711. február 21-én hagyta el Magyarországot és százkilencven év múltán 1906. október 27-én érkezett vissza hazájába, hol a magyar nemzet áldó imával és megható kegyelettel fogadta a haló poraiban hazatért Fejedelmet!

— Rákóczi a hős, a ki minden földi javaitól megvált és Istenfélő jámborsággal így tesz önvallomást arról, hogy a nemzet nevében a szabadságért emelte fel fegyverét:

„Nem félek őszintén ki-nyilatkoztatni előtted, Örök Igazság, ... hogy egyedül a

szabadság szeretete és a vágy hazámat felmenteni az idegen járom alól, volt célja minden tettemnek. Nem vezérlett bosszuvágy, nem a korona, vagy fejedelemségre törekvő nagyravágyás, sem uralkodási ösztön...”

A bécsujhelyi fogságából menekülés után, midőn 1703. május 12-én Bercsényivel együtt elhatározták a szabadságharc tervét, a nemzethez intézett hívó szövegében így szól Rákóczi a néphez:

„... Édes hazánkért, nemzetünkért, régi szabadságunkért, — a hatalmas Istennek segélyével s az Ő hatalmas hadakozó karjának erejével, tökéletes szívvvel, lélekkel szenteljük életünket s vérünket ontani egyedül hazánk és nemzetünk szabadságáért minden privátumok vágyódása nélkül...”

Ime ilyen volt a „Gloriás Rákóczi!”

Minél jobban belemélyedünk a világháború forgatagába, annál inkább erősbül a hitem, hogy a magyar nemzet történelmi multjának nagy szellemei az eddig megvívott szabadságharcaink hősei és félisteneinek lelkei uralják ma is, a most küzdő fiaink hősi erejét, hogy már az eddigi győzelmes csatáikkal kivívták a világ csodálatát!

Ezért kell nekünk tisztelni a multat és megőrizni a nemzet nagyjainak emlékeit!

S midőn ma és minden napon imádkozunk a hadbavonultak dicsőséges küzdelmeiért, szálljon fel az égi magasságban a mi fohászkodásunk az egykori vezérlő fejedelmünk Rákóczi Ferenc nagy lelkének üdvösségéért.

S míg a nemzeti kegyelettel megszentelt hampak az anyaföldben alusszák örök álmukat, a halhatatlan lelkük legyen ott messze távol idegenben harcoló fiaink bátor szí-

vében és lelkében, hogy tudjanak megküzdeni, — élni, halni ugyanazért a drága hazáért és szabadságunkért, melyért egykor Rákóczi is megharcolt!

Midőn ünnepet szenteltünk a mult emlékezetének és áldjuk a mai nagy idők bátor küzdőit, boruljunk le a dicső Rákóczi szellemének nagysága előtt is és hirdessük a szabadságért rajongó ígeit s tanuljuk megismerni az Ő dicsőséges fejedelmi életét és halálát, mely oly bő forrása volt a hazaszeretnek! s a melyből örök életet biztosíthatunk a magyar nemzet szabadságának!

— S Te magyar ifjuság, zárando-kolj a kassai székesegyház sirboltjába s meríts a halhatatlanság forrásából, hogy megismervén a hősök példáit, tudjátok meg, mi a haza?

Tanuljátok meg, hogyan kell élni a hazáért és mikép kell szeretni a hazát s hogy ha kell tudjátok meghalni az imádott, drága hazáért!

— Rákóczi gloriás lelkével együtt áldjuk és ünnepeljük a mai hőseink dicsőséges emlékét!

Harmath Domokos.

Az élet.

Pislogó méceses mellett,
Gyalutlan tölgyfa asztalon,
Egy anyóka diktál, egy leányka ír,
Künn zuhog az eső
és tombol a vihar.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir!

Villám cikázik az égen
S kiserőül reá a menny dörög!
„Várunk, gyere, gyere, vissza!”
a leányka ír;
Öreg anyádat,
szerető apád ne hagyj itt.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir!...

Messze, e nádfedeles háztól pedig
Levelet irnak a hősök táborából...
Legjobb barátja volt neki, aki ír...

Irja, hogy s mint esett el,
küzdve bátran.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir...

Egy óriási dörgés —
S mintha értenék e jelt,
Az anyóka könyez, a leányka ír.
Imára kulcsolják apró kezüket.
A szél meg mintha
halottat siratna,
Oly keservesen sir...

Ilyen a katona élete!
Ma még fényes az élet,
Holnap takar a sir!
S ha elfelednek is,
kik szerettek minket —
Sirunk felett a szél,
az hü marad!
Az megsirat!
Az sir!...

Kérnay Saturnó.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1915. március 22-én kiadott 140-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XLI. közlemény.)

Madarász József c. őrzetető 6. sz. Csvm. Gyergyóremete 1890. hadifogoly (Evakuationspítal Nr. 29. Wladimir Oroszország). — Mezei Mihály pött. EBK. 2. Homoródalmás 1884. hadifogoly (Oroszország). — Mezei Mihály pött. 3. pötsz. Csvm. Ditró 1884. hadifogoly (Militárispítal Omsk, Oroszország). — Mihály János 8. sz. Csvm. Kászonyimpér 1887. hadifogoly (Oroszország). — Moko-csán Miklós 5. sz. Alsóféhérv. Monora 1884. hadifogoly (Bogutschar, Woronesch tart. Oroszország).

Pál Sándor 11. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891. hadifogoly (Sarmarkand, Oroszország). — Dr. Péter Aladár egyévi önkéntes, c. tizedes 3. sz. Udv. Homoródalmás 1889. hadifogoly (Spítal in Moskau, Oroszország). — Péter Ferenc 14. sz. Udvarhvm. Siklód 1890. hadifogoly (Oroszország). — Péterfy Károly pött.

2. pótsz. Csikménesség 1887. hadifogoly (Oroszország). — Porka Jeremiás 11. sz. Tordaaranyosvm. F. Füged 1885. hadifogoly (Smarkand, Oroszország).

Ráduly András 8. sz. Homoródalmás 1893., meghalt 1915. febr. 11. — Rafay Gáspár tizedes, e. szakaszvezető 5. sz. Udvm. Enlaka 1891. hadifogoly (Jalutorow k Oroszország). — Rostás Lajos pót. 4. pótsz. Csikcsobótfalva 1888. hadifogoly (Oroszország).

Sebestyén József 4. pótsz. Udvm. Alsósófalva 1886. hadifogoly (Oroszország). — Siló Balázs c. őrvezető 11. sz. Csikszentkirály 1886. hadifogoly (Oroszország). — Simon Ignác pót. 4. sz. Csikvárm. Gyergyóalfalu 1886. hadifogoly (Taschkent Oroszország).

Szakáli András 6. sz. Csikszenttamás 1892. hadifogoly. — Szöcs Nikodemus pót. 4. pótsz. Csikvm. Vasláb 1888. hadifogoly (Ufa Oroszország).

Tankó Péter 8. sz. Csvm. Gyimesfelsőlak 1888. hadifogoly (Oroszország). — Tódor Mihály őrvezető 6. sz. Udvm. Homoródalmás 1889. hadifogoly (Evakuations-sital Nr. 29 in Wladimir, Oroszország). — Toplicsán János 6. sz. Csvm. Gyergyóbékás 1886. hadifogoly (Evakuations-spital Nr. 32. Niznij-Nowgorod, Oroszország). — Tusa István pót. 3. pótsz. Csikszentgyörgy 1884. hadifogoly (Oroszország).

Webersdorfer Ferenc tizedes 4. pótsz. Udvm. Parajd 1881. hadifogoly (Evakuations-spital Nr. 32. Nishnij-Nowgorod, Oroszország).

Zsombori János 6. sz. Udvm. Zetelaka 1884. hadifogoly (Wolsk, Saratow tart. Oroszország).

(Folytatjuk.)

Táborból.

Harcér, 1915. okt. 18.

Irta: **S. Hegyi Sándor** 82-es őrmester.

Távol az édes otthonától, messze orosz földön, Luck városától délre, a Sztir folyó szöke vize mellett, szept. 18-án állást foglalt ami vitéz 82-es székely ezredünk. Negyedik zászlóaljunk pedig hátramaradt az ezredparancsnokságnál — tartaléknak.

A Sztir tulsó partján nagy orosz erők voltak beásva. Középen vigan folydogált a víz, mely egy-egy sárguló falevélkét sodort gyöngyös fodrai között. Nem törődve ő azzal, hogy mindkét partjáról ellenséges csapatok néznek egymással farkas-szemét.

Három nap telt el, amíg mi tartalékban voltunk. Ezalatt nappal pihentünk és éjjel mindig előre mentünk a front mögé — futóárkokat, tartalék-állásokat és drótsövényakadályokat készíteni.

Husadikán este kaptuk a parancsot, hogy a 14. század kint maradjon a tartalék-állásban. Egész éjszaka

serényen dolgoztunk, hogy minél jobb állásunk lehessen. Közben figyeltünk előre és balra a fronton levő századaink felé, hogy ott mi történik.

Igy telt el az éjszaka. Reggelre századparancsnokunk beteg lett és ott kellett hagynon bennünket. Kerezsi zászlós ur vette át a parancsnokságot, aki mellett én és egy pár altiszt, meg a legénység voltunk.

Nappal behuzódtunk a lövészárókba, mert hanem rögtön ágyutüz alá vett a muszka tüzéség. Ilyenkor az éjszaka fáradalmaikt kipihentük, ha csak néha-néha ágyastól együtt meg nem ringatott egy-egy orosz gránát. Természetes, hogy ez esetben nem foghatott valami nagyon az édes álmom.

Este az egész fronton végig avizáltak, hogy a muszkák támadni fognak. Tehát nagyon jól vigyázzunk, mert veszély fenyeget.

Előttünk az 5. század volt beásva. Tőlünk balra a 6. ik. Annak meghosszabbításában a 8., 12., 9. és így tovább a Sztir mellett horezzan.

Bujkáló holdvilág volt. Minden órában patrollokat küldöttünk az 5., 6. és 8. századhoz. Körülbelül 10 óra lehetett este, amikor egy patrullal magam is átmentem a 8. századhoz érdeklődni a helyzetről s rég nem látott testvéremmel is találkozni.

Néma csend volt mindenfelé. Eből tudtuk, hogy a muszkák támadni fognak, mert ők így szokták azt csinálni.

Óvatos léptekkel, égett házak feketete romjai előtt patrolloztam át a 8. századhoz. Alig érek oda, a nagy csendet rögtön zaj váltotta fel. A kézi és gépfegyverek ezrei megszólaltak.

Katonáink világító patronokat lőttek fel, hogy megláthassák a muszkák jövetelét. Itt még nem jöttek, hanem ettől balra hallatszott a nagy zaj és a lárma.

Végig zúgott az egész fronton az „alarm! alarm!” fegyverhez mindeki!

Erre én is visszafelé, századomhoz indultam patrullommal. A japánféle kis golyók csak úgy siránkoztak körülöttünk; robbanós golyói meg úgy csattogtak a fejünknel, mint a jó osztoros kezében az osztor csapója.

Mire visszaérkeztem századomhoz, már az is alarmirozva volt és a leg-rövidebb uton vonultak vissza a front mögött.

A 9. század előtt a folyón rengeteg muszka lopózkodott át derékig érő vízben, nagy szuronyos japán fegyverekkel. Segítségükre volt még a bujkáló holdvilág is, mert épen ezidőben bujt a felhő mögé, vagy talán előérzete volt arról, hogy mi fog itt történni és irtózott azt meg nézni.

A nagykiterjedésű fronton, katonáink egy kissé távol voltak a lövészárókban egymástól. Pedig a feladatuk nehéz volt. Az oroszok 8—10 soros tömegerejüket korbácsolták a 9. század frontjának. Akár mennyit

lőtt, eknem bírták mind leőni őt. A vad horda atgyurta erejét a fronton; megszállták a 9. század helyét és egyes bakáit fogságba hurcolva, kínozták...

A 10. századot és minket a 14-et elibe dobtak a nagy muszkatömegnek. Iszonyu csata kezdődött. Közben a 12 és 13. századok is segítségül érkeztek. De jött a parancsis, hogy bármilyen drága véren az éj folyamán vissza kell fo lalni az ellenségtől megszállt lövészárókot.

Mi a nyílt terepen voltunk, a muszkák veszettül lőttek. Jött az értesítés: — Bátran fiuk, szuronyt a fegyverre!...

Pár percig néma csend lett. Csak a szuronyok csattogtak, míg vitez bakáink fegyverre szegeztek. Azután egy vezető érces hang kéri a néma csendből és utána az egész legénység átszellemült lelkesedéssel kiáltja: — Hurráh! hurráh! hurráh!

Ott voltunk a muszkák között — a lövészárókban. Óriási zaj, lárma, bajonett csattogás és vészkiáltás között folyt a rettenetes öldöklés. Mindenfelől hallatszott a jelszó: — Üssed, vágjad, szúrjad!

A muszkák pedig kérő hangon mondták: — Pányi, pányi, bozse, bozse, dole puske!

Borzalmas éjszaka, pokoli fergeteg volt. Alig negyed óráig tarthatott ez a fene játék és újra birtokunkba került a lövészárók, mintegy 500 főnyi orosz fogollyal.

Hanem el kell képzelni, hogy mi vérbe és halottba kerülhetett ez a mérkőzés! Garmadába hevert a sok halott. Széttépett muszkák egész sora feküdt a lövészárókban. Vitez bakáink kidobták onnan és úgy foglalták el újra a véröntözte lövészárkot.

A muszka pedig, mert célja nem sikerült és véres orral kellett elszaladjon, egész hajnalig olyan ágyuzást rendezett, hogy a muszka földég felé tátongva nyögött belé.

Reggelre az ágyudörgés és fegyverropogás megszűnt, de a muszkáknak is csak hült helyük maradt. Megléptek előlünk...

Igy csinálják a mi 82-es katonáink a harcot, ha a fronton hiba is történik valahol. A tartalék rögtön rendbe hozza a dolgot, vagyis székelyesen „ordnung“ (ordnung)-ot (rendet) csinál...

Az igazi székely

összetart és támogatja azt a lapot, mely a Székelyföld egysége, előhaladása s így mindnyájunk érdekében küzd. Székely 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország“-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháboruban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XLIII.

Az 1915. márc. 26-án kiadott 149. sz. veszteség lajstrom szerint:

Antal József 2. gye. 17. sz. Hszvm. Kézdiszarazpatak 1886. hadifogoly (Astrachan Oroszország, 1914 szept. 28-án meghalt).

Bács Vazul pót. 50 gye. Tavm. Mezőkök 1890. hadifogoly (Tjumen, Tobolsk tart. Oroszország). — Bánescu Miklós pót. 2. gye. Hszvm. Magyarbodza 1882. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Barabás András 2. gye. 14. sz. Hszvm. Nagybaczon. 1882. hadifogoly (Wolsk, Saratow tart. Oroszország). — Bencze Lajos 2. gye. 8. sz. Hszvm. Lemhény 1890. hadifogoly (Ashabad, Oroszország). — Benke Andeas pót. 2. gye. Hszvm. Kovászna 1886. hadifogoly (Oroszország). — Berta György pót. 2. gye. 4. sz. Hszvm. Kovászna 1887. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Biró János 2. gye. 9. sz. Udvm. Korond 1885. hadifogoly (Astrachan Oroszország). — Bobes Miklós 2. gye. 4. sz. Hszvm. Magyarbodza 1886. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Bojezan Tódor 31. gye. 5. sz. Tavm. Mezőszentjakab 1892., meghalt 1915. jan. 13. — Boldizsár Domokos 2. gye. 3. pót. Udvm. Nagykedé 1886. hadifogoly (Korsun, Oroszország). — Brasován János pót. 2. gye. 6. sz. Hszvm. Kovászna 1891. hadifogoly (Korsun, Oroszország).

Csóré György őrvezető, e. tizedes 3. gye. 4. sz. Hszvm. Erőd 1888. hadifogoly (Korsun). — Csukésel Sándor pót. 2. gye. 4. pót. Hszvm. Csernaton 1888. hadifogoly (Moskau). — Dánér Rudolf 2. gye. 8. sz. Hszvm. Uzon 1885. hadifogoly (Korsun). — Daragics Géza 2. gye. 3. pót. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1890. hadifogoly (Borow Woronesch tart. Oroszország). — Demeter Ferenc tart. 2. gye. 8. sz. Hszvm. Maksa 1887. hadifogoly (Samarkand, Oroszország).

Fekete Sándor pót. 2. gye. pót. Hszvm. Alesernaton 1882. hadifogoly (Wolsk). — Fekete Frigyes pót. 2. gye. 10. sz. Hszvm. Sepsiszentgyörgy 1882. hadifogoly (Oroszország). — Finta József pót. 2. gye. 4. sz. Hsz. Geleneze 1889. hadifogoly (Astrachan, Oroszország). Frink János 50. gye. 15. sz. Tavm. Dombró 1889. hadifogoly (Samarkand).

Gál Dancs Mózes 2. gye. 5. sz. Hszvm. Aldoboly 1883. hadifogoly (Wolsk). — Gligor Vazul vagy Batumos János 50. gye. Tavm. Felsővidra 1891. hadifogoly (Tjumen).

Hajdu József tart. 2. gye. 14. sz.

Hszvm. Hilib 1885. hadifogoly Ni-h
nij-Nowgorod). — Hanes Miklós
50. gye. 5. sz. Tavm. Nyágra 1889.
hadifogoly (Simbirsk, Oroszország).
— Hoportyán Vazul örvezető 50.
gye. 4. sz. Tavm. Vajdaszeg 1892.
hadifogoly (Moskau).

Kálcsa Elek pött. 2. gye. Hszvm.
Zágon 1885. hadifogoly (Taschkent,
Oroszország). — Kedves Ferenc tart.
2. gye. Csikmadaras 1886. hadifo-
goly (Jalutorowsk, Oroszország). —
Kira Miklós Tavm. Felsővidra hadi-
fogoly (Oroszország). — Kis Károly
tart. 2. gye. 8. sz. Udv. Medesér
1886. hadifogoly (Astrachan). —
Kosma István pött. 2. gye. 5. sz.
Hszvm. Szentkatolna 1891 hadifo-
goly (Bogutschar). — Kosma István
2. gye. 5. sz. Hszvm. Szentkatolna
1891. hadifogoly (Waronesch) —
Kozma János pött. 2. gye. 4. sz.
Hszvm. Kovázná 1890. hadifogoly
(Astrachan). — Kozma József 2. gye.
2. sz. Hszvm. Kovázná 1883. hadi-
fogoly (Astrachan). — Krajala János
tart. 2. gye. 8. sz. Hszvm. Magyar-
bodza 1889. hadifogoly (Bogutschar).
— Keisán János pött. 50. gye. Tavm.
Egerbegy 1881. hadifogoly (Tjumen).

(Folytatjuk)

53 esztendő Udvarhelyvármegye köz- igazgatási életéből.

Írta: lengyelfalvi Bátor Orbán Ottó.

Török Albert főispánsága idejében
folytak a tárgyalások a kormány és
Székelyudvarhely város között a fő-
realiskola építése ügyében.

Furcsa, de igaz, hogy e kérdésnél
a kormány és a főispán kétféle vé-
leményen voltak. A főispán hivata-
losan engedelmességet ugyan a
kormányhoz, de azért alattomban
egy hatalmas újságcikkben írt, a mely-
ben a kormány eljárását alaposan
lerántotta.

Mikor a cikk elkészült, Török Al-
bert behivatott engem Székelyudvar-
helyre és azt nekem felolvastva, vé-
leményemet kérte.

Tél volt. A kályhában pattogott a
tűz. Azt tanácsoltam neki, hogy
nyítsa ki a kályha ajtaját és a cik-
ket dobja a lángok közé, mert ha az
napvilágot lát, biztos romlását fogja
előidézni.

Török Albert kikacagott engemet.
Azt mondotta, hogy ő a cikket oda
adja Szabó Károly ügyvédnek, aki
meghitt barátja. Az majd lemásolja
és a saját írását küldi be a szer-
kesztőséghez s így őtet, a főispánt
semmi gyanu nem terheli.

Látva, hogy a cikket mindenképen
napvilágra akarja hozni, még csak
jegyeztem meg, hogy Szabó Károly
kezébe olyan fegyvert ad önmaga
ellen, amellyel az bármikor megbuk-
tathatja őtet.

A cikk nem sokára megjelent és
kormánykörökben óriási feltűnést
keltett. Szorgosan keresték, kutatták

a szerzőt, de minden eredmény nél-
kül.

Majd egyhanguan folytak a napi
események a vármegyében s követ-
kezett az általános képviselőválasz-
tás.

A székelykereszturi kerület kivé-
telével, a többiekre nézve paktumot
kötöttünk s megállapítottuk azt, hogy
melyik lesz a kormánypárti és. me-
lyik marad ellenzéki kerület.

A székelykereszturi kerület azért
maradt nyílt kerületnek, mert ott
mind a két fél bizott győzelmében.

Szent-Királyi Árpád volt a járás
főszolgabírája, aki mint kormány-
párti jelölt, az ellenzék jelöltjével
szeriben hatalmának egész erejével
dolgozott. De bizony az ellenzék
sem maradt tétlen.

Siklód községbe a képviselőjelölt
főszolgabíró és én, egyszerre érkez-
tünk meg korteskedni.

Az eredmény rövidesen mutatko-
zott s abban nyilvánult, hogy még
azon éjszaka a főszolgabíró-képvi-
selőjelölt, a pap sertésolljába bujt
el és ott halt, hogy a feldühödött
nép itéletét elkerülje. Csak másnap
és akkor is a csendőrök jelenlété-
ben bujt elő rejték helyéről. Termé-
szetesen az ellenzék győzött és a
főszolgabíró megbukott.

Itt különben az igazság azt ki-
vívja, hogy Szent-Királyi Árpád
közéleti tevékenységéről bővebben is
szóljak.

Neki Udvarhelyvármegye közle-
tében nagyon szép szerepe volt.
Mint a vármegyének érdemes fő-
jegyzője, a székelykereszturi járás-
nak főszolgabírája, majd a székely-
kereszturi választó kerületnek egy
izben országgyűlési képviselője, ki-
vívó mintagazda és a „Székely ten-
geri“ országos hírnevű meghonosí-
tója volt ismeretes.

Négy fia maradt: Zoltán, Béla,
Árpád és Andor. Három közülük:
Zoltán, Béla és Árpád katonai pá-
lyára léptek. A lovasságnál szolgál-
tak és mind a hárman a világhábo-
ruban a harctérre vonultak a haza
védelmére.

Zoltán, mint honvéd huszárszáza-
dos, Béla pedig közös huszárszáza-
dos és Árpád szintén közös huszár-
főhadnagyi rangot nyert. Az utóbbi
hősi halált halt. Zoltán és Béla to-
vább küzdenek most is a hazáért.

Andor Udvarhelyvármegye főis-
páni titkára. Szorgalmas, munkás,
képzett fiatal ember, nagy remények-
re jogosult és magas állások betöl-
tésére hivatott.

(Folytatjuk)

**Havi fizetéssel
nyomdásztanulónak** egy
jóralvó, szorgalmas fiút **felvesz**
Betegh Pál könyvnyomtató-intéze-
tébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy**
polgári iskolai két osztályt, avagy
**algimnáziumot végeztek előny-
ben részesülnek.**

HIREK.

Sir a Freikopfelen.

— Petres Elek emlékezete. —

Együtt szenvedtünk északon,
Kirov mellett, Zámor fölött;
Most Dél nehéz csatáiban
Hű lelke mennybe költözött...

Magas hegyen esett el ő:
Illett ez így hozzá nagyon;
S dicsérte őt a tiszta hó
A fénybe' fürdő alpokon.

Magasztos röptü volt a lét,
A földi pálya is neki,
Magasztos, büszke stílusu
A sir: Freikopfelen bérci...

Kriptája messze látható,
Istenművelte alkotás;
A drága szív, mely ott pihen,
Az is csak az... mi vloná más?

Magasba tört, az Úr felé,
Mig el nem érte sorsa itt;
S a nagy szív túlragyogja most
Remek sirjának ormaít...

Földes Zoltán.

— **Vármegyei közgyűlés.** Ud-
varhelyvármegye törvényhatósági bi-
zottsága e hó 27-én Ugron János
főispán elnöklésével tartotta meg
őrszi rendes közgyűlését a tagok élénk
részvételével. Első sorban is a ki-
rály Ő Felségének a zászló- és ci-
merkérdés rendezéséről tett intézke-
déséért hódoló felirat küldését ha-
tározta el a közgyűlés. A harmadik
hadikölesönből pedig 20,000 koronát
jegyeznek. A magyar-lengyel egye-
sületnek Lengyelország önállóságára
vonatkozó kérelmét, a törvényható-
ság meleg rokonszenvét fejezve ki,
ajánlotta a kormánynál a békekötés-
nél való támogatásra. Székelyudvar-
helyt a postapala'ra építésére a ke-
reskedelemügyi miniszterhez felira-
tot küldenek. A költségvetések tár-
gyalása rendén elhatározták, hogy a
Kárpátokban elpusztult falvak fel-
építéséhez 1 százalékos vármegyei
pótadóval járulnak hozzá. A várme-
gyei pénzek elhelyezését a múlt évi
felosztás szerint határozták el. A
vármegyei központi választmányba
Dr Nagy Samu helyére Kolombán
Lajos tanfelügyelőt választották meg.
A megüresedett árvaszéki elnökségre
a választásokat szintén megejtették.
Egyhangulag, közfelkiáltással történtek
a választások s ez érdeme a vár-
megye vezetőségének, hogy a békés
hangulatot annyi érdek előtérbe tolu-
lása mellett is sikerült megtartania.
Az árvaszéki elnöki állásra len-
gyelfalvi báró Orbán Jánost, a más-
fél évtized óta ülnökösködő érdemes
tiszttviselőt, ülnököknek: Dr Kovácsy
Lászlót és Szent-Királyi Kálmánt,
aljegyzőkné: Dr Nagy Sándort és
ifj. Ugron Ákóst választották meg. A
városi ügyeknél Orbán Lajos rendőr
felebbezésének helyet adtak és részére
magasabb nyugdíjat állapítottak meg.
Székelyudvarhely városnak az ingat-
lanok értékelkedése után kiveten-

dő járulékokról alkotott szabályrende-
letét elfogadták és jóváhagyásra
ajánlották a miniszternél. Kénos köz-
ségének a napszámosokra kirovandó
közégségi pótadóról szóló szabályren-
deletét elutasították. Az átiratok so-
rán Debreezen városának az élelmi-
szer uzsora ellen a kihágási eljárá-
sok gyorsítása és a közfogyasztásra
szánt élő állatok maximális árának
országos megszabása s a fontosabb
élelmiszerek rekvirálásának engedé-
lyezése, ugyszintén Szilágyvármegye
közönségének a marhalevelek átirási
díjainak felemelése és az így befolyó
jövedelemnek rokkantügyi segélye-
zésre való fordítása tárgyában kül-
dött átiratát — pártoló felirattal
fogják támogatni. A Nemzeti Áldo-
zatkésztség szobrának címeres leme-
zét pedig 300 K adománnyal váltja
meg Udvarhelyvármegye részéről. A
székelyudvarhely—parajdi tvh. közut
folytatólagos kiépítésére 130,000 K
államkölesönt kérnek a kereskede-
lemügyi minisztertől.

— **Katonai bevonulás nov.**
3-án. Székelyudvarhely r. t. város
tanácsától 7259—1915. k. i. szám
alatt a következő hirdetményt vet-
tük: Közhírré teszem, hogy az 1873.,
1874. és 1875. évben született s a
népfelkelési bemutató szemlén, illet-
ve utószemlén alkalmasnak talált
népfelkelők — kötelesek folyó évi
november hó 3-án a népfelkelési
igazolványon kitüntetett m. kir. hon-
védkiegészítőhöz, illetve cs. és kir.
hadkiegészítő parancsnoksághoz be-
vonulni. Ugyszintén kötelesek no-
vember hó 3-án a csikszeredai hon-
véd pótzászlóaljhoz bevonulni azon
1872., 1873. és 1874. évben szüle-
tett, valamint fiatalabb korba tartozó
A) alosztályú népfelkelők, a kik a
népfelkelési fegyveres szolgálatra
már egyszer bevonultak, de szabad-
ságot kaptak. Székelyudvarhely, 1915.
október hó 23. Dr Majthényi Miklós
s. k. polgármester.

— **A vértanu leánya.** Martonosi
Gálffy Mihály, az 1854-ben vértanu
halált halt hazafinak volt legidősebb
leánya jánosfalvi Sándor Mózes kir.
tanácsos, Udvarhelyvármegye köztisz-
teletben álló nyug. tanfelügyelőjének
felesége szül. martonosi Gálffy Ka-
talin, aki e hó 30-án reggel 5 óra-
kor 67 éves korában elhalt. A ki-
tűnő háziasszony, derék édes anya,
ki öt gyermeknek adott életet, kö-
zel egy év óta súlyos betegség miatt
ágyhoz volt kényszerítve s a leggon-
dosabb ápolás sem tudta életét meg-
menteni. Az elhunytban martonosi
Gálffy Mária, a közelebből meghalt
szenterzsébeti Szakáts Károly nyug.
kir. adófelügyelő özvegye, szeretett
testvérét veszítette el. Halála város-
és megyeszerte élénk részvétet kelt.
Temetése november 1-én lesz Szé-
kelyudvarhelyt.

— **Marostordai helyi érdekű**
vasút. A Marosvásárhelyről Mező-
méhesre, Tekére és Parajdra szét-
ágazó, Mezőbándig és Deményházig
még a múlt év vége felé elkészült
és a folyó év elején üzembe helye-
zett keskenyvágányu Marostordai he-

lyi érdekű vasutnak mezőbánd tekei és deményháza—parajdi részei a megtartott műtanrendőri bejárásán a közforgalomnak átadattak úgy, hogy ez a 106 kilométernyi hosszával legnagyobb helyi érdekű vasutjaink közé tartozó vasuthálózat most már egész terjedelmében üzemben van. Az építést finanszírozó pénzüzetek, a Magyar Agrár- és Járdekbank és a Magyar Bank és Kereskedelmi R. T. ezzel a Mezőség és Nyárádvölgy lakosságának régi óhaját valószínűsítették meg, mely vasut híján visszamaradt, de igen termékeny és fejlődésre képes vidékének gazdasági fellendülését várja e vasutból. A finanszírozó bankok azon nagyszabású elhatározását, mellyel a háború kitörése dacára, sőt annak megtörténte után a vasutépítés folytatásához és befejezéséhez szükséges igen jelentékeny anyagi eszközöket rendelkezésre bocsátották, különösen kiemelendő hazafias cselekedetnek kell minősítenünk, mert számos mérnököt és munkásokat nagy tömeget juttattak keresethez és lehetővé tették az ország vasuthálózatának egy gazdaságilag és formailag jelentős vasutal való kiegészítését. Hasonlóképpen a legnagyobb dicséretet érdemli az is, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a fennforgó nehéz viszonyok között is módot talált arra, hogy az új vonalakat személyzettel ellássa és üzembe helyezze.

— **A 42—50 éves népfelkelők** való kivételes bánásmódról nézve a kereskedelemügyi miniszter megnyugtató választ küldött az Országos Iparegyesületnek. E szerint a honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel történt megállapodás alapján rendeletet bocsátott ki, mely szerint azok a 42—50 éves népfelkelők, akiknek az önkéntesi jog elnyeréséhez szükséges minősítésük nincs meg, akik azonban személyes képességükkel, hivatásukban végzett szolgálataikkal vagy társadalmi állásukkal igazolják képzettségüket, a katonai szolgálatban kivételes bánásmódban részesülnek. A közönséges kaszárnyai (tábori) munkák végzése alól mentesek lesznek. Ha a szolgálat lehetővé teszi, engedelmehető lesz részükre az is, hogy a lakatnyán kívül lakjanak. A kedvezményre vonatkozó részletes intézkedés külön rendeletben fog megjelenni.

— **Hősi halál.** Balázs János Recsenyéd (Udverhvm.) állami tanító és unitárius énekvezér, a 22-ik honvéd gyalogezred hadapródja, a Szereth-menti harcokban 1915. szept. 4-én kapott súlyos sebesülése következtében — négy heti szenvedés után — a máramarosszigeti kórházban október 7-én hősi halált halt életének 30 évében. Temetése katonai diszkisréttel okt. 9-én volt Máramarosszigeten. A ref. temetőbe helyezték örök nyugalomra felesége szül. Imets Kata jelenlétében, akin kívül Róza, Albert és János nevű árva gyermekei siratják a forrón szerető

édes apát, a hivatásának önzellen odaadással élt közéleti munkás férfit.

— **Színészet Székelyudvarhelyt.** Farkas Béla, a délvidéki II. szinikerület igazgatója, jelenleg Szászvároson időző és nagy pártolásban részesülő szintársulataival november 6-án színészetet nyit Székelyudvarhelyt. Előadásait a Budapest-szálló színháztermében fogja tartani, amelyekre bérletet nyit. A bérletek gyűjtésével Pusztay Béla igaz. helyettes, a társulat agilis titkára van megbízva, aki november 3-án személyesen teszi tiszteletét a város műpártoló közönségénél. Műsoron a legjobb ujdonságok vannak s hisszük, hogy a város közönsége e nehéz időkben is hazafias támogatásban fogja részesíteni az érdemes szintársulatot. Az igazgatóság e helyen kéri a kiadó lakások tulajdonosait, hogy pontos lakcímeiket a „Székelyország“ kiadóhivatalánál előjegyeztetni sziveskedjenek.

— **Tizenháromezer hadiárva.** A belügyminiszter körrendelete értelmében az árvaszékek most számoltak be azokról az intézkedésekről, amelyek az árvavédelem céljából június végéig tettek. Június 30-áig a hadiárva létszáma 13.394 volt. Ezekből édesanyjánál van 91.35 százalék, kirendelt gyámjánál 3 százalék, egyéb hozzátartozójánál 0.15 százalék, örökbecfogadónál 5.50 százalék.

— **Posta- és távirtda forgalom a hódított területekkel.** A székelyföldi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a magyar és osztrák csapatok által Oroszlengyelországban megszállott területeken állandó hadtápposta- és távirtdahivatalok állítottak fel, amelyek táboripostaszámok helyett, az illető hely nevével vannak megjelölve. A csapatok postaküldeményei a Tábori postautasításban, a magánküldemények pedig a kamaránál megtekinthető szabályok szerint kezeltek. Eddig a következő hadtáppostahivatalok nyitlak meg: Dabrowa in Polen, Olkusz, Noworadomszk, Piotrow, (Petrikau), Jdrzejow, Micchow, Wloszczowa, Dzialoszyn, Kielce, Busk in Polen, Piuceuw, Szczerkociny, Dzialoszyce, Radom, Belhatow, Goszkowicz, Nowa-Brzeczna, Pajeszno, Rudniki, Sulejow, Szczerzow, Wolbrosz.

— **Olcsóság — Szibériában.** Érdekes levelet olvastunk, — írja a kolozsvári Ellenzék — amelyet egy orosz fogságba esett katonánk küldött öccsének. A katona Tjumenben van, a tobolszki kormányzóság területén lévő fogolytáborban. Levelét februárban írta s csak most került rendeltetési helyére. E levélben megírja, hogy mik a piaci árak a tobolszki kormányzóságban. Eszerint egy tojás ára 3 fillér, a tej literje 24 fillér, egy kiló kenyér 12 fillér, egy kiló marhahús 35 fillér, levágni való borju 2 korona 35 fillér, egy ürü 4 korona, egy birka 7 korona,

egy galamb 6 fillér, egy nyul 18 fillér, tyuk 24—36 fillér, kakas 15 fillér. Hízó disznó 12 korona, egy kilogram burgonya 3 fillér. Csak a vasuti állomási gócpontokon van valamivel nagyobb drágaság. — Vajjon nem lenne-e célszerű a legtöbb mesterséges árdrágító uzsorásunkat is — Szibériába küldeni, hogy tanuljanak olcsóságot?...

— **Az adó mérséklése.** A pénzügyi kormány rendelete értelmében a pénzügyigazgatóság körrendeletet bocsátott ki, a melyben tájékoztatja a közönséget, hogy kiknek és mily esetben van igényük adóelengedésre. E szerint a házbéradó törlése bármikor kérelmezhető, ha a ház tényleges birtokosa bérőjének a házbért egészben vagy részben elengedte. A törlés alapjául a ház tényleges birtokosa által kiállítandó bélyegmentes nyilatkozatot minden egyes bérletre külön-külön köteles kiállítani és a nyilatkozaton levő záradékot az előjáróság, illetve adóhivatal által igazoltatni. A kérvényeket a pénzügyigazgatóságnál kell benyújtani. A harmadosztályu keresetadó mérséklése csak abban az esetben kérhető, ha az adózó fél igazolja, hogy a másodosztályu keresetadónak 1914—16. évekre jogerősen megállapított alapja az adózónak katonai szolgálatra történt behívása folytán legalább ötven százalékkal csökkent. Az ilyen adómérséklésre vonatkozó kérelmeket az érdekeltek legkésőbb 1916. január végéig tartoznak a pénzügyigazgatóságnál benyújtani.

— **Hadseregszállítások.** A m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága 1915. dec. 31. és 1916. jan. 31-ik szállítási határidővel pályázatot hirdet az alábbi cikkek szállítására. Hősapka, gyapju keztyű, lábikravédő, hátizsák, kardbojt, sarkantyuk, kulacs, lóvakaró, cipész, szabószerszámok, nyeles csákány, ásó, szekere, fejsze, összehajtható kézfűrész, véső, harapófogó, kisásó, balta drótvágó olló, lámpa, jegytok, gombok, hordóvederek, zsinegek, lókefe, sátorcövekek és jegyző könyvek. Az ajánlatok nov. 5-én d. e. 9 óráig nyújtandók be fentti parancsnokságnál. Ugyancsak a m. kir. honvéd központi ruhatár parancsnoksága pályázatot hirdet harkötő, egészségügyi karkötő és gyapju kapca szállítására. A szállítási határidő 1915. december hó 31-ike. A pályázatok nov. 9-én d. e. 9 óráig nyújtandók be a fentti parancsnoksághoz. A részletes pályázati hirdetmények a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara hivatalos helyiségében megtekinthetők.

— **Új menetrend.** Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy a vonalainkon 1915. évi november 1-én a következő menetrendváltozás lép életbe. Ujra életbe lépnek: 1. a Székelyudvarhelyről d. u. 12 óra 11 p-kor induló és Mvásárhelyre d. u. 2 óra 66 p-kor érkező 8006. sz. 2. a Mvásárhelyről

este 6 óra 07 p-kor ind. és Gyszentmiklósról este 10 óra 45 p-kor érkező 8008. sz. 3. a Gyszentmiklósról éj. 4 óra 20 p-kor ind. és Székelyudvarhelyre d. e. 11 óra 07 p-kor érkező 8007. sz. 4. a Mludasról este 6 óra 09 p-kor ind. és Négybuda felé este 8 óra 40 p-kor érkező 8170. sz. 5. a Négybuda felé éj. 3 órakor ind. és Mludasra reg. 5. óra 51 p-kor érkező 8169. sz. 6. a Küküllőszögről d. u. 3 óra 04 p-kor ind. és Parajdra este 8 óra 30 p-kor érkező 8314. sz. 7. a Parajdról reg. 4 óra 17 p-kor ind. és Küküllőszögre d. e. 8 óra 58 p-kor érkező 8311. sz. 8. a Segesvárról reg. 4 óra 50 p-kor ind. és Szudvarhelyre reg. 7 óra 20 p-kor érkező 8512. sz. 9. a Szudvarhelyről este 7 óra 48 p-kor ind. és Segesvárra este 10 órakor érkező 8515. sz. személyszállító vonatok. A megnevezett vonatok közül a 8008. 8170. 8311. 8314. 8512. 8515-ös november 1-én, a 8007. 8006. 8169-es pedig november, 2-án indulnak első ízben. A vonatok részletes menetrendje az 1914. május 1-től érvényes hirdetményekből vehető ki. Kolozsvár, 1915. október 28. Az üzletvezetőség.

A világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott — Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék bármelyik községébe tartozó s külön a hős 82-ös katonák hiteles és teljes névsorát egyedül a „Székelyország“ c. újság közli. E lapot három hónapig 2 K 50 fillérért bárhova s így a táborba is bérmentesen elküldi a „Székelyország“ kiadóhivatal, mely Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt van. — **Rendelje meg azonnal! Posta-utalványra írja le a címet és küldje be a csekély előfizetést, melynek vétele után hetenként pontosan kapja a „Székelyország“-ot, a székelység hű barátját.**

Névjegyek, meghívók és mindenféle nyomtatványok készítenek e lap kiadóhivatalában.

Ismerősei, jóbarátai körében mindenki ajánlja a „Székelyország“-ot

Nyomtatta és kiadja BÉTEGH PÁL könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.